

Vyhledávání v textu

- jak hledat nejdelší souvislý podřetězec

Značení

- Σ
 - abeceda (ABC...Z, {0,1}, UNICODE, české slova)
 - musí být konečná a konstantní (předpokládáme že je menší, takže lze indexovat jako pole)
- Σ^*
 - množina všech řetězců
- $\alpha, \beta, \gamma, \dots$
 - označení pro řetězec
- x, y, z, \dots
 - označení pro jeden znak
 - budeme počítat s tím, že znak je stejný jako řetězec o délce 1
- $|\alpha|$
 - délka řetězce (počet znaků)
- ϵ
 - prázdný řetězec ($|\epsilon| = 0$)
- $\alpha\beta$
 - slepení řetězců (konkatenace, zřetězení)
- $\alpha[i]$
 - i-tý znak v α řetězci
- $\alpha[i : j]$
 - podřetězec, který je od i až po j-1 včetně
 - Pozorování: každý podřetězec je prefixem suffixu
 - $\alpha[:j]$ - prefix
 - $\alpha[i:]$ - suffix

Problém

- máme vstup
 - slovo (σ), kde $S := |\sigma|$
 - jehla (ι), kde $J := |\iota|$
- a chceme výstup
 - $\{i | \sigma[i : i + J] = \iota\}$

Triviální postup

- postupně zkoušet všechny znaky a pokud se shodne zkoušet další za ním (brute force)
- to bude trvat $\Theta(SJ)$

- *teoreticky by pokaždé když nenajdu, tak zahodím a pokračuji kde jsem skončil, to ovšem nelze, protože se nenajde vše*

Inkrementální alg

- Stav $\alpha :=$ jaký nejdelší prefixu ι , který je suffixem σ .
 - s tím že berem menší seno a postupně přidáváme poslední znaky
- Nový stav:
 1. ϵ to pokud x (nový znak) nefiguruje v jehle
 2. $\alpha'x$ suffix σx a k tomu je i prefix jehly (bez i s x) a samozřejmě α je suffixem α
- Předvýpočet:
 - Zpětná fce - pro stav α : $Z(\alpha) :=$ nejdelší vlastní ($\alpha' \neq \alpha$) α' suffix α , který je prefixem ι

KMP (Knuth, Morris, Pratt)

- využívá **Vyhledávacího automatu**
 - má dané stavy $(0, 1, \dots, |\iota|)$
 - postupuje v grafu stavů
 - reprezentuje se řetězcem ι a polem $Z[0, \dots, J]$
 - pro nakreslení grafu se používá jednoduchá cesta na které jsou vrcholy prefixy slova a hrany jsou dané písmena pro zvýšení prefixu, dále jsou zde zpětné hrany a ty jdou z každého vrcholu a vede do vrcholu který má stejný suffix

```
graph LR;
  id0((0)) -- a --> id1((a)) -- b --> id2((b)) -- a --> id3((a)) -- p --> id4((p));
  id1 --> id0;
  id2 --> id1;
  id3 -- b --> id2;
  id4 --> id3;
```

Krok automatu

```
j := jehla
Krok(i, x): \\i - stav, x - nové písmenko
  dokud j[i] != x:
    je-li i == 0: vrátit 0
    i <- Z[i]
  vrátit i+1
```

Algoritmus hledání

```
s := seno
Hledej(s):
1. i <- 0
```

2. pro $j = 0 \dots |s|-1$:
 3. $i \leftarrow \text{Krok}(i, s[j])$
 4. pokud $i = J$:
 - ohlásit výskyt na $j-J+1$
- Tento postup ale spadne na konci protože nemám hranu z posledního stavu. To se dá vyřešit testem anebo prázdným vrcholem.
 - **Lemma:** Hledej (σ) trvá v čase $\Theta(S)$.
 - dk.: $\# \text{zpětných hran} \leq \# \text{dopředných hran} \leq S$
 - * dopředu se posouvám o jednu hranu pokaždé a dozadu minimálně o jednu, takže se nemůže stát abych se cyklil dozadu
 - Pozorování: Pokud α je stav a pustíme automat na vstup $\alpha[1:]$, pak skončíme na stavu $Z(\alpha)$ (neboli zpětná funkce).

Konstrukce automatu: (toto trvá $\Theta(J)$)

- ```

j := jehla
1. Z[0] <- 0, Z[1] <- 0
2. i <- 0
3. pro k = 2, ..., J:
4. i <- Krok(i, j[k-1])
5. Z[k] <- i

```

Bootstrapping - sám sebe konstruuje.

- **Věta:** KMP najde všechny výskyty v čase  $\Theta(S + J)$ .

**Obecněji**

- jehly  $\iota_1, \iota_2, \dots, \iota_n$  o délkách  $J_1, J_2, \dots, J_n$
- seno  $\sigma$  o délce  $S$
- chceme:  $\{(i, j) | \iota_i = \sigma[i : j + |\iota_i|]\}$
- čas  $\Theta(S + \sum_i J_i + V)$ , kde  $V$  je počet výskytu
- idea:
  - budeme místo grafu používat trie
  - musíme ale najít i ostatní slova a tak budeme využívat zkratky

---

*Přednáška 2*

**Aho - Corasickova algoritmus**

- $\iota_1 \dots \iota_n$  - jehly
- $\sigma$  seno
- stavy jsou prefixy všech jehel
- hrany:

1. dopředná
  - posunutí o jeden znak v prefixu
2. zpětná
  - $\alpha \rightarrow$  nejdelší vlastní suffix řetězce  $\alpha$ , který je stavem
3. zkratka
  - $\alpha \rightarrow$  nejbližší koncový stav po zpětných hranách

### Reprezentace automatu

- vybudovaná trie
- stavy očíslováme, 0 = kořen ( $\epsilon$ )
- Properties (mohou být i prázdné):
  - Slovo( $i$ ) := která jehla končí ve stavu  $i$
  - Zpět( $i$ ) := kam vede zpětná hrana ze stavu  $i$
  - Zkratka( $i$ ) := kam vede zkratka ze stavu  $i$
  - Dopředu( $i$ ,  $x$ ) := kam vede dopředná hrana ze stavu  $i$  pro písmeno  $x$

### Krok automatu

```
Krok(s,x): // s - stav, x - znak
Dokud Dopředu(s,x) = null
 Pokud s = kořen, vrátíme s
 s <- Zpět(s)
Vrátíme Dopředu(s,x)
```

### Hledání jehel

```
s := seno
j := jehla
Hledej(s)
s <- kořen
Pro i = j ... S-1:
 s <- Krok(s, s[i])
 t <- s
 Dokud t != null
 Je-li Slovo(t) != null
 vyhlásit výskyt
 t <- Zkratka(t)
```

- **Lemma:** Hledej běží v čase $O(S + \# \text{ výskytů })$.
  - Dk: S je jako u KMP, a vždy jednou zkontrolujeme výskyt (to se schová do S) a potom opakujeme pokud je vícero výskytů.

Konstrukce automatu

- bude se postupovat po vrstvách (jako BFS)

```

j := jehla
Konstrukce(j...j):
1. Vybudujeme trii pro j...j
 -> dopředné hrany
 -> r = kořen
2. Zpět(r) = null, Zkratka(r) = null
3. Zpět(s) = r, Zkratka(s) = null pro s syny r
4. F <- fronta se syny kořene
5. Dokud F != empty
6. v <- Dequeue(F)
7. Pro s syny v:
8. z <- Zpět(v)
9. Zpět(s) <- Krok(z, písmeno na hraně vs)
10. s <- Enqueue(F)
11. Pokud Slovo(z) != 0
12. Zkratka(s) <- z
13. Jinak
14. Zkratka(s) <- Zkratka(z)

```

- **Lemma:** Konstrukce běží v čase $O(\sum_i J_i)$
 – Dk: Trie se buduje v tomto čase a BFS trvá lineárně na počtu hran a vrcholů, což je teď prakticky stejné číslo.
- **Věta:** Nalezení všech jehel v seně trvá $O(S + \# \text{ výskytů} + \sum_i J_i)$.

Robinův-Karpův algoritmus

- řešení problému pomocí hešovací funkce
- jednoduše na začátku spočítat hash jehly a pak postupně počítat hashe pro všechny podřetězce
  - protože se budou dát lehce přepočítat, tak to nebude trvat tak dlouho, ale lineárně se projde přes seno
  - $h(x_0, x_1, \dots, x_{J-1}) := (x_0 p^{J-1} + x_1 p^{J-2} + \dots + x_{J-1} p^0) \bmod H$
  - pro přepočítání $h(x_1, x_2, \dots, x_J) = (h(x_0, x_1, \dots, x_{J-1}) - x_0 p^{J-1}) \cdot p + x_J p^0$
  - lze videt, že se to dá stihnout v konstantním čase

Algoritmus:

```

s := seno
j := jehla
0. Zvolíme p ze Z_h náhodně
1. c <- h(j), a <- h(s[:J]), p^J
2. Pro 0, ..., S-J:
3. Pokud a = c && s[i:i+J] = j, tak nahlásit výskyt
4. a <- (ap - s[i] + s[i+1]) mod H

```

Složitost

1. režie + počítání hashů $O(S)$
2. skutečné výskyty $O(J \cdot V)$, kde V je počet výskytů
3. falešné výskyty
  - pro ideální hešovací fci $\Pr[\text{falešný výskyt}] = \frac{1}{H}$, průměrný čas $O(\frac{SJ}{H})$
- Pak celkově je to součet, ale hashovací funkce není ideální.

Něco k polynomům.

- $P(x) := p_0x^0 + p_1x^1 + \dots + p_{n-1}x^{n-1}$
- **Lemma:** Pokud $x_1, \dots, x_k$ jsou všechny kořeny polynomu P , pak: $P(x) = (x - x_1)(x - x_2) \dots (x - x_k)Q(x)$, kde Q je polynom bez kořenu.
  - Důsledek: Polynom stupně d má nejvýš d kořenů.
- **Lemma:** Nechtě P, Q jsou polynomy stupně $< n$, $x_1 \dots x_n$ navzájem různá čísla, tak že $\forall i : P(x_i) = Q(x_i)$. Potom $P \equiv Q$.
  - Dk: Když se vezme $R := P - Q$, tak $\forall i R(x_i) = 0$, potom $R \equiv 0 \implies P \equiv Q$.
- Jak je to doopravdy s hashem.
  - $P(r) = h(\iota)$
  - $Q(r) = h(\sigma[i : i + J])$
  - Pravděpodobnost že $P(r) = Q(r)$ je $\frac{J}{H}$.

Přednáška 3

Toky v sítích

- máme orientovaný (symetrický) graf
- **Df:** Sít se skládá z:
  - $G(V, E)$ orientovaný graf
  - $z, s \in V$ zdroj a spotřebič (stok)
  - $c : E \rightarrow \mathbb{R}_0^+$ kapacity hran
- **Df:** Tok je $f : E \rightarrow \mathbb{R}_0^+$, tak že
  1. $\forall e \in E : f(e) \leq c(e)$
  2. $\forall v \in V v \neq s, z : f^\Delta(v) = 0$ - Kirchhoffův zákon
- $f^+(v) = \sum_{uv \in E} f(uv)$ - přítok
- $f^-(v) = \sum_{vw \in E} f(vw)$ - odtok
- $f^\Delta(v) = f^+(v) - f^-(v)$ - přebytek
- **Df:** $|f| = f^\Delta(s)$ - velikost toku
  - Pozorování: $f^\Delta(s) = -f^\Delta(z)$
    - * Díky tomu že $0 = \sum_v f^\Delta(v) = f^\Delta(s) + f^\Delta(z)$. Každá hrana přispěje jednou kladně a jednou záporně.
- Existuje max tok? To si dokážeme pomocí algoritmu, který ho najde.

Fordův-Fulkeronův algoritmus

- Vychází z primitivního principu nalezení nějaké cesty, která zlepší velikost toku.
- **Df: Rezerva** hrany uv je $r(uv) = c(uv) - f(uv) + f(vu)$.
  - Je to vlastně součet toho co jde po směru (první dva prvky) a co jde proti směru.

Algoritmus:

```
1. f <- 0
2. Dokud existuje P nenasycená cesta z->s:
3. epsilon <- min r(e), e in P
4. pro vsechny uv in P:
5. delta <- min(epsilon, f(uv))
6. f(v,u) <- f(v,u) + delta
7. f(u,v) <- f(u,v) - epsilon - delta
```

Konečnost:

1. Pro celočíselné kapacity: ANO
2. Pro racionální kapacity: ANO
3. Obecně ale NE

Věta (Edmons a Karp):

- Pro nejkratší nenasycenou cestu je počet iterací $O(nm)$.
  - Potom F-F běží v $O(nm^2)$.
- **Df:** Pro $A, B \subseteq V$ je $E(A, B) := \{a, b \in E | a \in A, b \in B\} = E \cap (A \times B)$.
- **Df:** Elementární řez $:= E(A, B)$ pro jakékoliv $A, B \subseteq V$, $A \cup B = V$, $A \cap B = \emptyset$, $z \in A, s \in B$.
  - $f(A, B) := \sum_{e \in E(A, B)} f(e)$ je kapacita řezu
  - $f^\Delta(A, B) = f(A, B) - f(B, A)$
  - Pozorování $f^\Delta(A, B) = |f|$, protože $f^\Delta(A, B) = \sum_{v \in B} f^\Delta(v) = f^\Delta(s) = |f|$.

Lemma:

- $\forall f$ tok, $\forall E(A, B)$ řez $|f| \leq c(A, B)$.
  - Protože $f^\Delta(A, B) = f(A, B) - f(B, A)$, kde $f(A, B) \leq c(A, B)$ a $-f(B, A) \leq 0$.

Situace po zastavení F-F

- graf se mi rozdělí na dvě části a z té první do druhé vedou hrany které jsou nasycené a zpětné hrany mají nulu

- přesněji to je pak $A := \{v | \exists \text{ cesta ze } z \text{ do } v \text{ po hranách s } r > 0\}$ a $B := V \setminus A$
- Kdyby z A do B vedly hrany s $f < c$ tak, by se dala cesta prodloužit do B .
- Tohle se také dá použít pro sestrojení minimálního řezu.

Df: **Párování** v grafu $G = (V, E)$ je $F \subseteq E$ takové, že $\forall e, f \in F : e \cap f = \emptyset$.

Největší párování v bipartitních grafech

- Přidáme vrcholy z, s a pak napojíme z na vrcholy levé partity a nasměrujeme daným směrem, pak všechny hrany z levé partity zorientujeme do pravé partity a z té povedou hrany do s . A $\forall e : c(e) = 1$.
- Pak budeme hledat největší celočíselný tok f . Následně pak párování budou hrany původního grafu s $f = 1$.
- MAX tok $\Leftrightarrow$ největší párování.

Věta:

- $\forall e \in E : c(e) \in \{0, 1\}$ pak F-F algoritmus doběhne v čase $O(nm)$.

Důkaz:

- Protože každou iterací zvětšíme tok o jedna max o 2. A celkově je MAX tok omezený na n kvůli řezu ze zdroje.

Df: Čistý tok f^* k toku f : $f^*(u, v) := f(uv) - f(vu)$.

- Pozorování:
  1. $f^*(uv) = -f^*(vu)$
  2. $f^*(uv) \leq c(uv)$
  3. $\forall v \in V, v \neq z, s : f^\Delta(v) = 0$ pro $f^\Delta(v) := \sum_{uv \in E} f^*(uv)$.

Lemma:

- Každá funkce $g := E \rightarrow \mathbb{R}$ splňující 1. 2. 3. $\exists f$ tok $g = f^*$.

Důkaz:

- BÚNO $g(uv) \geq 0$ pak $f(uv) = g(uv)$ a $f(vu) = 0$.

Pozorování: $r(uv) = c(uv) - f^*(uv)$

Přednáška 4

- $-c(vu) \leq f^*(uv) \leq c(uv)$
- $r(uv) = c(uv) - f(uv) + f(vu)$ takže $r(uv) = c(uv) - f^*(uv)$

DF: K síti $S = (V, E, z, s, c)$ a toku f definujeme síť rezerv $R(S, f) = (V, E, z, s, r)$.

Lemma Z (o zlepšování):

- Necht f je tok v síti S a g je tok v $R(S, f)$ pak existuje f' tok v S takový, že $|f'| = |f| + |g|$ (lze sestrojit v $O(m)$).

Důkaz:

- $f'^* := f^* + g^*$ kde $g^* \leq c - f^*$ tudíž celkově $f^* + g^* \leq c$.

Df: Tok g je blokující $\equiv \forall P$ cesta ze z do $s \exists e \in P : g(e) = c(e)$.

Df: Síť je pročištěná (vrstvenná) $\equiv$ všechny vrcholy a hrany leží na nejkratších cestách ze z do s .

Dinicův algoritmus

1. $f \leftarrow 0$
2. Opakujeme:
3. $R \leftarrow$ síť rezerv $R(S, f)$, smažeme hrany s $r=0$
4. $l \leftarrow$ délka nejkratší z s do s cesty v R , pokud nekonečno konec
5. Pročistíme R
6. $g \leftarrow$ blokující tok v R
7. Zlepšíme f pomocí g
  - tato fáze trvá $O(nm)$

Lemma K (korektnost):

- Když se algoritmus zastaví f je maximální tok.

Důkaz:

- $\nexists$ nenasyčená cesta ze z do s .

Čištění sítě

1. BFS ze $z \rightarrow$ rozdělení do vrstev
2. Smažeme vrstvy z a s
3. Smažeme hrany zpět/uvnitř vrstvy
4. F : fronta $\leftarrow \{v \mid \text{out-deg}(v) = 0, v \text{ not } s\}$
5. Dokud F není prázdná:
6. Vybereme v z F
7. Smažeme v a hrany do něj
8. Klesneli nějaký $\text{out-deg}(v)$ na 0, tak ji přidáme do F

Blokující tok

1. $g \leftarrow 0$
2. Dokud existuje P cesta ze z do s :

3. $\epsilon \leftarrow \min c(e) - g(e), e \in P$
4. pro všechny $e \in P: g(e) \leftarrow g(e) + \epsilon$
5. kdykoliv je $g(e) = c(e)$ smažeme e
6. dočistíme síť (čištění 4-8)

- celkem tohleje $O(n)$

Lemma S (složitost):

- 1 fáze trvá $O(nm)$

Lemma C (o délce cest):

- Mezi fázemi vzroste l aspon o 1.
- Důsledek je že počet fází je $\leq n$.

Důkaz:

- Hrany se nejenmo mažou ale i přidají se jakožto s opačnou rezervou. Nové cesty mají aspoň $l+2$ hran.

Věta:

- Dinicův algoritmus najde maximální tok v čase $O(n^2m)$.

Df: Vlna v síti je $f : E \rightarrow \mathbb{R}_0^+$ taková, že:

1. $\forall e f(e) \leq c(e)$
2. $\forall v \neq z, s : f^\Delta(v) \geq 0$

Df: Převedení přebytku z v do w , přičemž $f^\Delta(v) \geq 0, r(vw) \geq 0$:

- $\epsilon \leftarrow \min(f^\Delta(v), r(vw))$
- $f^*(vw) \leftarrow f^*(vw) + \epsilon$
- Pozorování: $r(uv)$ klesne $f^\Delta(v)$ klesne a $f^\Delta(w)$ vzroste a to vše o ϵ

Df: Výška je $h : V \rightarrow \mathbb{N}$.

Přednáška 5

Převedení z u do v , kde:

1. $f^\Delta(v) > 0$
2. $r(uv) > 0$
3. $h(u) > h(v)$

Goldbergův algoritmus

1. všechny vrcholy v : $h(v) \leftarrow 0$ $h(z) \leftarrow n$
2. všechny hrany e : $f(e) \leftarrow 0$
všechny vrcholy zv : $f(zv) \leftarrow c(zv)$
3. Dokud existuje u (není z ani s) $\Delta f(u) > 0$:
4.   pokud existuje uv hrana: $r(uv) > 0$, $h(u) > h(v)$
5.   převéďme po uv
6.   jinak:
7. $h(u) \leftarrow h(u) + 1$

Invariant A (základní)

1. f je vlna
  2. $\forall v h(v)$ neklesá
  3. $h(z) = n, h(s) = 0$
  4. $\forall v \neq z : f^\Delta(v) \geq 0$
- Spád hrany $uv := h(u) - h(v)$.

Invariant S (o spádu)

- Pokud $r(uv) > 0$, pak $h(u) - h(v) \leq 1$.

Lemma K (o korektnosti)

- když se algoritmus zastaví f je maximální tok.

Důkaz:

1. f je tok - zastaví až je splněn Kirchhoffův zákon
2. není-li f max, $\exists$ nenasycená cesta ze z do s
  - cesta překonává spád n , má max $n - 1$ hran, tudíž existuje hrana o spádu > 1 což je ve sporu s Inv. S

Invariant C (cesta)

- Pokud $f^\Delta(u) > 0$ pro $u \neq z, s$ pak $\exists$ nenasycená cesta z u do z .

Důkaz:

- Všechny vrcholy z u do kterých vede nenasycená cesta. Pak přes sečtení lze vidět, že součet bude záporný. Potom to ale znamená, že protože přebytek u je kladný tak musí být aspoň jeden záporný a to je z .

Invariant V (výška)

- $\forall v : h(v) \leq 2n$

Lemma Z (o zvedání)

- Počet zvednutí $\leq 2n^2$.

Df: Převedení na hraně uv je:

$$\begin{cases} \text{nasyčené} & \equiv r(uv) \text{ klesne na } 0 \\ \text{nenasyčené} & \equiv \text{jinak} \rightarrow f^\Delta(v) \text{ klesne na } 0 \end{cases}$$

lemma S (syté)

- Počet nasyčených převedení je $\leq nm$.

Důkaz:

- Uvažme hranu uv
- mezi dvěma nasyčenými převedeními hrany uv se u zvedne aspoň dvakrát
- kvůli Inv. V nastane tudíž maximálně n -krát

lemma N (nenasyčené převedení)

- Počet nenasyčených převedení je $O(n^2m)$.

Důkaz:

- Pomocí potenciálu $\Phi := \sum_{v \neq z, s: f^\Delta(v) > 0} h(v)$
- Potom:
  1. $\Phi \geq 0$
  2. $\Phi_{\text{start}} = 0$
  3. zvednutí: $\Delta\Phi = +1$
    - za všechna pak $\Delta\Phi \leq 2n^2$
  4. syté př.: $\Delta\Phi \leq 2n$
    - za všechna pak $\Delta\Phi \leq 2n^2m$
  5. nenasyčené př. $\Phi \leq -1$
    - protože 1. tak nanejvýš $2n^2 + 2n^2m$ krát $\in O(n^2m)$

Implementace

- $S := \text{seznam } v \neq z, s : f^\Delta(v) > 0$
- $\forall v : H(v) := \text{seznam } vw \in E : r(vw) = 0 \ \& \ h(v) - h(w) \geq 1$

Čas:

- výběr vrcholu a harny: $O(1)$
- převedení $O(1) \rightarrow O(nm + n^2m)$
- zvednutí $O(n) \rightarrow O(n^2)$
- celkem $O(n^2m)$

Lemma N'

- V Goldbergově algoritmus s výběrem nejvyššího vrcholu je počet nenasyčených převedení $O(n^3)$.

Důkaz:

- $H := \max\{h(v) | f^\Delta(v) > 0, v \neq z, s\}$
- Fáze končí změnou $H \Rightarrow$ buď zvýšení o 1 $O(n^2)$ nebo snížení $O(n^2)$.
- takže celkově je počet fází $O(n^2)$
- Počet NP během 1 fáze $\leq n$

Lemma N''

- Počet NP je $O(n^2\sqrt{m})$.

Algebraické algoritmy

Polynomy

$$P(x) := \sum_{j=0}^{n-1} p_j x_j$$

- n je velikost polynomu
- normalizace: $p_{n-1} \neq 0$
- $\deg(P)$ stupeň $\max j : p_j \neq 0$ (nulový polynom: $\deg(P) = -1$)

Násobení polynomů

- $P(x) \cdot Q(x) = R(x)$

$$\left(\sum_{j=0}^{n-1} p_j x^j \right) \left(\sum_{k=0}^{m-1} p_k x^k \right) = \sum_{j,k} p_j q_k x^j x^k = \sum_{t=0}^{m+n-2} \left(\sum_{j=0}^t p_j q_{t-j} \right) x^t$$

- tohle vede na časovou složitost $O(n^2)$
- $\deg(PQ) = \deg(P) + \deg(Q)$
- konvuluce je když se postaví polynomy oproti sobě se začátky a postupně se posouvají a násobí, nebo-li jak je napsaná poslední suma
- Rovnost polynomů
  1. $\equiv$ identická - stejné koeficienty po normalizaci
  2. reálná funkce - $\forall x : P(x) = Q(X)$
  - ekvivalentní definice

Lemma

- Necht P a Q jsou polynomy stupně max d a $\alpha_0 \dots \alpha_d$ jsou navzájem různá čísla. Potom $(\forall j : P(\alpha_j) = Q(\alpha_j)) \Rightarrow (P \equiv Q)$.

Lemma

- Necht P je polynom stupně $d \geq 0$. Potom $\exists$ nejvýše d čísel (kořeny) α takové, že $P(\alpha) = 0$.

Důkazy:

- $P(X) = (x - \alpha)Q(x)$
- $R \equiv P - Q$
- $R(x_j) = P(x_j) - Q(x_j) = 0 \Rightarrow R \equiv 0, P \equiv Q$
- P polynom velikosti $n \Rightarrow \deg < n$
- Když $p_0 \dots p_{n-1}$ jsou koeficienty tak si pevně zvolím $x_0 \dots x_{n-1}$ navzájem různých. Potom $(P(x_0) \dots P(x_{n-1}))$ je graf.

Plán algoritmu

1. Doplňme k P, Q nulové koeficienty tak, aby horních $n/2$ koef. byly 0
2. Zvolíme $x(0) \dots x(n-1)$
3. $(P(x(0)) \dots P(x(n-1)))$
 $(Q(x(0)) \dots Q(x(n-1)))$
4. $(R(x(0)) \dots R(x(n-1)))$: $R(x(j)) = P(x(j)) - Q(x(j))$
5. Najdeme koeficienty R
  - 1. a 4. umíme triviálně v $O(n)$ akorát 3. a 5. ne

Idea Rozděli a panuj

- Polynom si rozdělíme na dvě části a ty budou vždy sobě opačné ($x_j = -x_{n/2+j}$).
- Pak si polynom P rozdělím na dva poloviční polynomy L, S jakožto lichý a sudý.
- L bude mít liché stupně a S sudé. Potom $P(X_j) = S(x_j^2) + x_j L(x_j^2)$ a $P(-X_j) = S(x_j^2) - x_j L(x_j^2)$.
- Klasické rozdělení na dvě části poloviční velikosti. Takže $T(n) = 2T(n/2) + \Theta(n)$ což je $T(n) = \Theta(n \log n)$
- Bohužel tohle nelze, protože nelze v $\mathbb{R}$ takhle dělit polynom na dvě půlky s těmito vlastnostmi.

Opakování Komplexních čísel

- Definice $\mathbb{C} = \{a + bi | a, b \in \mathbb{R}\}$

- Sčítání: $(a + bi) \pm (p + qi) = (a \pm p) + (b \pm q)i$
- Násobení: $(a + bi)(p + qi) = ap + (aq + bp)i + bqi^2 = (ap - bq) + (aq + bp)i$
  - Pro $\alpha \in \mathbb{R} : \alpha(a + bi) = \alpha a + \alpha bi$
- Komplexní sdružení: $\overline{a + bi} = a - bi$
  - vlastnosti: $\overline{\overline{x}} = x, \overline{x \pm y} = \overline{x} \mp \overline{y}, \overline{xy} = \overline{x}\overline{y}, x\overline{x} \in \mathbb{R}$
- Absolutní hodnota: $|x| = \sqrt{x\overline{x}}$, takže $|a + bi| = \sqrt{a^2 + b^2}$
  - pro $\alpha \in \mathbb{R} : |\alpha x| = |\alpha||x|$
- Dělení: $x/y = (x\overline{y})/(y\overline{y})$
- Geometricky přiřadíme $a + bi$ bod v $\mathbb{R}^2, (a, b)$.
- Tedy $|x|$ je vzdálenost bodu od $(0, 0)$. Pokud $|x| = 1$ jsou čísla na jednotkové kružnici. (Komplexní jednotky)
- Goniometrický tvar: $x = |x|(\cos \varphi(X) + i \sin \varphi(x))$. Kde číslu $\varphi \in [0, 2\pi)$ říkáme argument čísla x .
- Eulerova formule: $e^{i\varphi} = \cos \varphi + i \sin \varphi$.

Přednáška 7

Df: Číslo ω je primitivní n -tá odmocnina z 1 $\equiv \omega^n = 1$ & $\omega^1, \dots, \omega^{n-1} \neq 1$.

- Pozorování: $e^{\frac{2\pi i}{n}} = \omega$ je primitivní, $e^{\frac{-2\pi i}{n}} = \omega^{-1} = \overline{\omega}$ je také

Vlastnosti:

1. $\omega^1, \dots, \omega^{n-1}$ jsou navzájem různé
  - kdyby $\omega^j = \omega^k$ pro $0 \leq k \leq j \leq n$, tak $1 = \frac{\omega^k}{\omega^j} = \omega^{k-j}$ a $0 \leq k-j \leq n$
2. Pokud n je sudé, pak $\omega^{n/2} = -1$
  - $(\omega^{n/2})^2 = \omega^n = 1$

Záchrana algoritmu

- Volíme $\mathbf{x} = (\omega^0, \omega^1, \dots, \omega^{n-1})$
  - potom $\omega^{n/2+j} = \omega^{n/2} \cdot \omega^j = -\omega^j$.

FFT (Fast Fourier transformation)

Vstup:

- $n = 2^k, \omega$ primitivní $\sqrt[n]{1}$
- $(p_0, \dots, p_{n-1})$ koeficienty polynomu

Výstup:

- $(y_0, \dots, y_{n-1})$ takové, že $y_j = P(\omega^j)$

Algoritmus

1. pokud $n = 1$: vrátíme $y_0 = p_0$
2. $(s_0 \dots s_{n/2-1}) \leftarrow \text{FFT}(n/2, \omega^2, (p_0, p_2, \dots, p_{n-2}))$
 $(l_0 \dots l_{n/2-1}) \leftarrow \text{FFT}(n/2, \omega^2, (p_1, p_3, \dots, p_{n-1}))$
3. Pro $j = 0 \dots n/2-1$:
 $y_j \leftarrow s_j + \omega^j l_j$
 $y_{n/2+j} \leftarrow s_j - \omega^j l_j$
  - to už je v čase $\Theta(n \log n)$

Diskrétní Fourierova transformace (DFT)

- Je $\mathcal{F} : \mathbb{C}^n \rightarrow \mathbb{C}^n$ takové, že $\mathbf{x} \rightarrow \mathbf{y}$, kde $\forall j : y_j = \sum_{k=0}^{n-1} x_k \omega^{jk}$ přičemž ω je pevně zvolená primitivní n -tá odmocnina z 1.
- $\mathcal{F}(p_0, \dots, p_{n-1}) = (p(\omega^0), \dots, p(\omega^{n-1}))$
- $\mathcal{F}(\mathbf{x}) = \Omega \mathbf{x}$, kde $\Omega_{jk} = \omega^{jk}$

$$\begin{aligned}
 (\Omega \bar{\Omega})_{jk} &= \sum_{t=0}^{n-1} \Omega_{jt} \bar{\Omega}_{tk} = \sum_t \omega^{jt} \bar{\omega}^{tk} = \sum_t \omega^{jt} \omega^{-tk} = \\
 &= \sum_t \omega^{jt} \omega^{-tk} = \sum_t \omega^{j(t-k)} = \sum_t \omega^{t(j-k)} = \sum_t (\omega^{j-k})^t = \\
 &\begin{cases} j = k : \sum_t 1^t = n \\ j \neq k : \frac{(\omega^{j-k})^n - 1}{\omega^{j-k} - 1} = \frac{(\omega^n)^{j-k} - 1}{\omega^{j-k} - 1} = 0 \end{cases}
 \end{aligned}$$

Důsledky:

- $\Omega^{-1} = \frac{1}{n} \cdot \bar{\Omega}$
- $\mathcal{F}_\omega^{-1}$ spočítáme jako $\mathcal{F}_{\bar{\omega}}/n$
- Tudíž lze opět použít FFT.
- $\Rightarrow$ násobení polynomů v $\Theta(n \log n)$

Věta

- Necht $x \in \mathbb{R}^n$ a $y \in \mathcal{F}(x)$. Potom $y_j = \overline{y_{n-j}}$ pro všechna j .

Důkaz:

$$\begin{aligned}
 \overline{y_j} &= \overline{\sum_k x_k \omega^{jk}} = \sum_k \overline{x_k \omega^{jk}} \\
 \overline{\omega^{jk}} &= \omega^{-jk} = (\omega^{-j})^k = \omega^{(n-j)k} \\
 \sum_k \overline{x_k \omega^{jk}} &= \sum_k x_k \omega^{(n-j)k} = y_{n-j}
 \end{aligned}$$

Škálování přes sin a cos

- $\Re(x_j)$ je koeficient u $\cos(jx)$
  - $\Im(x_j)$ je koeficient u $\sin(jx)$
  - $\Im(x_0) = 0$
  - $\Re(x_0)$ je additivní konstanta
  - $\Im(x_{n/2}) = 0$
  - $\Re(x_{n/2}) = \cos \frac{n}{2}x$
-

Přednáška 8

Paralelní algoritmy

- Σ je konečná abeceda (většinou je to binární abeceda)
- Pak tady jsou hradla s aritou k je to $f : \Sigma^k \rightarrow \Sigma$. Kreslí se jako krabíčka s k vstupy a jedním výstupem.
- Pro $\Sigma = \{0, 1\}$
  1. $k = 0$ **nulární**: 0, 1
  2. $k = 1$ **unární**: identita, negace
  3. $k = 2$ **binární**: AND, OR, XOR

Hradlová síť

- Také se označuje někdy jako Kombinační obvod nebo Booleovský obvod.
- Vrcholy
  - vstupy
  - výstupy
  - hradla (funkce s aritou)
- Hrany
  - vstup $\deg^{in} = 0$
  - výstup $\deg^{in} = 1$ a $\deg^{out} = 0$
  - hradla $\deg^{in} = \text{arita}$ a $\deg^{out} > 0$
- graf je **DAG**
- Počítá se v taktech:
  - $t = 0$ výstup vydají vstupní porty a nulární hradla
  - $t > 0$ výstup vydají hradla, která mají všechny vstupy definované
- Takhle se dá rozdělit síť na vrstvy.
- V_i = vrcholy, které vydají v čase i výstup.
- *čas* je **počet vrstev**
- *prostor* je **počet hradel**
- obecně chceme čas $O(\log^k n)$

Příklad Majorita:

```
graph LR;
 id1(a) --> id1a(&);
 id2(b) --> id1a;
```

```

id3(c) --> id2a(&);
id2 --> id2a;
id1 --> id3a(&);
id3 --> id3a;
id1a --> id1b(or);
id2a --> id1b;
id1b --> id2b(or);
id3a --> id2b;
id2b --> res(x);
subgraph V0
 id1; id2; id3;
end
subgraph V1
 id1a; id2a; id3a;
end
subgraph V2
 id1b;
end
subgraph V3
 id2b;
end
subgraph V4
 res;
end

```

Sčítání

- Tady budeme využívat přenosy $c_0, \dots, c_n$, kde c_i je přenos z $(i-1)$ do i -tého řádu.
- Pak to vlastně je $z_i = x_i \otimes y_i \otimes c_i$.
- Jednoduchý postup by vedl na hloubku = velikost = $\Theta(n)$.

Chování bloku $f : c_{in} \rightarrow c_{out}$

	značka	p	q
identita	<	1	*
konst 0	0	0	0
konst 1	1	1	1

1-bit blok:

x\y	0	1
0	0	<
1	<	1

Takže to je $p = x \otimes y$ a $q = x$.

Vštší bloky za sebou:

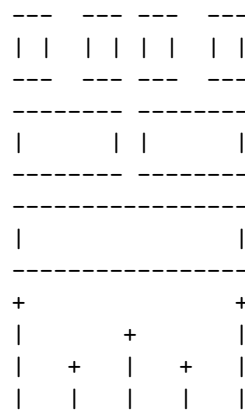
H\L	0	1	<
0	0	0	0
1	1	1	1
<	0	1	<

Tady to pa kje $p_B = p_H \ \& \ p_L$ a $q_B = (p_H \ \& \ q_L) \vee (\neg p_H \ \& \ q_H)$.

Počítání v hradlový síti

- V první části se bude řešit chování konanických bloků. To má hloubku $\Theta(\log n)$ a velikost $\Theta(n)$. To bude vypadat jako “binární strom” a postupně se budou bloky zvětšovat.
- V druhé pak už bude probíhat výpočet daných bloků pro konkrétní přenosy od krajních po vnitřní bity. To má stejnou velikost i hloubku. Pak už sečteme v konstatním čase.

Náčrt:

Třídící síť

- Speciální hradlová síť, kde se používá komparátor.

```

graph TD;
 id1(x) --> idc;
 id2(y) --> idc;
 idc(compare) --> idn(min);
 idc --> idx(max)

```

- SMÚNO: Síť se nevětví.

- také se dá kreslit jinak a to tak, že jsou dráty a kteslí se šipky tam kam se dává komparátor.

Buble sort:

```

->				----->	->					
	->			Parale-		->				
		->		lizace	->		->			
			->				->		->	
->					->		->			
	->						->			
		->					->			
->										
	->									
->										

```

- To pak má velikost i hloubku $\Theta(n)$.

Df: Posloupnost $x_0, \dots, x_{n-1}$ je **bitonická**

$$\equiv \exists i, j : x_i < x_{i+1} < x_{i+2} < \dots < x_{i+j} > x_{i+j+1} > \dots > x_{i+n-1}$$

-Tohle platí u čistě bitonické posloupnosti a u obecné bitonické posloupnosti to jde jakoby přes mod.

Bitonic sort

Separátor S_n

```

graph TD;
 id1(n bitonic) --> idS(Sn);
 idS --> idF(n/2 bitonic menší);
 idS --> idN(n/2 bitonic větší);

```

- Tohle má hloubku $O(1)$ a velikost $\Theta(n)$.

Bitonická třídička B_n

```

graph TD;
 id1(n bitonic) --> idB(Bn);
 idB --> res(n rostoucí);

```

- Tohle se skládá z jednotlivých S_i .

```

graph TD;
 id1(Sn) --> id11(Sn/2);
 id1 --> id12(Sn/2);
 id11 --> id111(Sn/4);
 id11 --> id112(Sn/4);
 id12 --> id121(Sn/4);
 id12 --> id122(Sn/4);

```

- Takže to celkově má hloubku $\Theta(\log n)$ a velikost $\Theta(n \log n)$.

Slévačka M_n

```
graph TD;
 id1(n rostoucí) --> idM(Mn) --> idres(2n rostoucí);
 id2(n rostoucí) --> idM;
```

- Hloubku $\Theta(\log n)$ a velikost $\Theta(n \log n)$.
- To se udělá tak, že se spojí za sebe dvě obrácené posloupnosti (bitonická) a proženu ti Bitonickou třídičkou.

Třídička T_n

```
graph TD;
 id1(input) --> id1a(M1);
 id2(input) --> id2a(M1);
 id1a --> id1c(M2);
 id2a --> id1c;
 id1c --> idres("output");
```

- Hloubku $\Theta(\log^2 n)$ a velikost $\Theta(n \log^2 n)$.

Přednáška 9

- Ještě k bitonickému třídění.
- “Hora” se nazývá $n/2$ největších prvků. Jako pozorování je, že tvoří souvislý úsek.

$$- x_k, x_{k+1}, \dots, x_{k+n/2-1}$$
- “Údolí” je zbytek prvků v bitonické posloupnosti.

$$- x_{n/2+k}, x_{n/2+k+1}, \dots, x_{n+k-1}$$
- Předpokládáme, že k je v prvn(půlce.
- Pak komparátor prohazuje pokud $i < k$ a pokud $i \geq k$ tak neprohazuje. To protože nalevo mi začíná hora a v pravo mám údolí. Následně pak v pravo je celá hora a vlevo celé údolí.

Slévačka

```
---+---+---+--->			
	---+---+---+--->		
		---+---+---+--->	
			---+---+---+--->
```

Geometrické algoritmy

Konvexní obal

- Konečné množiny bodů $x_0, \dots, x_n$ je konvexní mnohoúhelník s vrcholy v některých x_i .
- Postup je takový, že budu mít zametací přímku a tou budu rovinu zametat. Jakmile narazím na bod, tak se rozhodnu co udělám. Přidám ho a popř. upravím momentální obal.
- **Horní obálka** H značí část konvexní obalu od prvního bodu až po poslední co je na horní části.
- **Dolní obálka** D je pak to stejné akorát dole.
- Buď můžeme předpokládat, že x -ové souřadnice jsou jiné anebo se na to můžeme podívat, tak že v tom případě natočíme rovinu a pak už budou jiné. Tohle vlastně ale je setřídění primárně podle x a sekundárně podle y . Nebo-li lexikograficky.

Algoritmus:

1. Setřídíme body lexikograficky $\rightarrow x_1 \dots x_n$
  2. $H \leftarrow x_1, D \leftarrow x_1$
  3. pro $i = 2, \dots, n$:
  4.   Dokud $|H| \geq 2$ & $H[-2] \ H[-1]$ x_i zatáčí doleva:
  5.   Odstraníme z H poslední prvek
  6.   Přidáme x_i na konec H
  7.   Dokud $|D| \geq 2$ & $D[-2] \ D[-1]$ x_i zatáčí doprava:
  8.   Odstraníme z D poslední prvek
  9.   Přidáme x_i na konec D
- čas na 1. je $\Theta(n \log n)$ a celý zbytek je v $\Theta(n)$ protože každý bod jednou přidám a maximálně jednou odeberu
  - Jak získat zda-li zatáčí doleva nebo doprava lze pomocí determinantu dvou vektorů. Pak podle toho jestli je záporný nebo kladný zatačí daným směrem.

Hledání průsečíků

- Hrubou silou by to šlo vyřešit v $O(n^2)$ což až tolik možných výskytů může být, ale většinou spíše ne.
- Opět budeme problém řešit pomocí zametání přímkou a tentokrát i kalendářem událostí.
- Událost:
  - průsečíky
  - začátky úseček - již naplánované
  - konce úseček - již naplánované

Průřez

- BVS s úsečkami jako klíči $O(\log n)$.
- Úsečky které jsou prořezané zametací přímkou.

Kalendář

- Události $\rightarrow$ BVS $O(\log n)$
- Podle y seřazené události.

Algoritmus

1. Průřez $\leftarrow$ empty
  2. Kalendář $\leftarrow$ začátky a konce úseček
  3. Dokud kalendář není prázdný:
  4. Smaž nejvyšší událost z kalendáře a
    - Pokud je to začátek tak zařaď úsečku do průřezu
    - Pokud je to konec tak odeber úsečku z průřezu
    - Pokud je to průsečík tak hlásím průsečík a prohodím úsečky
- Začátek lze stihnout v $n \log n$ a události kterých je $2n + p$ a každá trvá $O(\log n)$.
  - Takže celková časová složitost je $O((n + p) \log n)$.

Přednáška 10

- Datová struktura pro nejbližší bod v $\mathbb{R}^2$. Nebo-li to je DS pro lokalizaci bodu v síti mnohoúhelníku.

Df: Voroného diagram

- Pro místa $x_1, \dots, x_n \in \mathbb{R}^2$ je systém množin $B_1, \dots, B_n \subseteq \mathbb{R}^2$ takový, že $\forall i (x \in B_i) \Leftrightarrow (\forall j : d(x, x_i) \leq d(x, x_j))$.
- Tohle se umí poskládat v $O(\log n)$ (Forturův algoritmus).
- Pozorování: Oblasti diagramu jsou zobecněné konvexní mnohoúhelníky.

Princip

- Budu mít zase zametací přímkou a ta bude procházet **pásky** (rovnoběžky ve kterých se potkávají hranice). Těchto pásků je $O(n)$ a pro každý z nich si uložím kopii. Tím se ale dostanu do prostoru $\Theta(n^2)$.
- Pak budu moct najít pás v $O(\log n)$ a dotaz na kopii průřezu $O(\log n)$ a celkový čas pak bude $O(n \log n)$.
- Existuje ale i lepší možnost jak ukládat tyto hodnoty.

Semiperzistentní BVS

- Neměním strom ale vytvářím jeho varianty.
- Operace běží nadále v čase $O(\log n)$.

- Jedna verze zabere $O(\log n)$ paměti. (Amortizovaně se umí i $O(1)$.)
- Jak strom funguje je celkem jednoduché, pokud chci třeba přidat nový vrchol, tak ho dám kam bych ho normálně dal, ale nemohu ho napojit na předchůdce a tudíž udělám kopii předchůdce na kterou ho napojím a takhle se zarekurzím až do kořene.
- Díky tomu se dostanu na $O(\log n)$ paměť i čas.
- Lokalizace bodu:
  - Build $O(\log n)$
  - Prostor $O(\log n)$
  - Query $O(\log n)$

Úvod do teorie složitosti

Df: Rozhodovací problém je funkce z $\{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}$.

- Příklad:
  - Vstup: bipartitní graf G a číslo k .
  - Výstup: $1 \Leftrightarrow \text{v } G \exists \text{ párování velikosti } k$
- Vždy je potřeba ještě vstup nějak zakódovat ale to je relativně triviální. V tomto případě to lze takhle:

1111...10 -n- -k- matice-sousednosti

- kde na začátku je b jedniček a délka n i k je právě b . A matice sousednosti je n^2 .

Df: Převedení

- Problém L lze převést na problém M (značí se $L \rightarrow M \equiv \exists f : \{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}^*$ spočitatelná v polynomiálním čase $\forall x \in \{0, 1\}^* : L(x) = M(f(x))$).
- To že je spočitatelná v poly. čase znamená, že $\exists P$ polynom a F alg. t.ž. $\forall x F(x)$ doběhne v čase $\leq P(x)$ a $F(x) = f(x)$.
- $L \rightarrow M$ značí, že “ M je aspoň tak těžké jako L ”.

Lemma

- Pokud $L \rightarrow M$ a M je polynomiálně řešitelné, pak L je polynomiálně řešitelné.

Důkaz:

- Necht A je alg řešící M v čase $\leq P(|VSTUP|) \leq n^c$.
- Necht F je alg pro převod v čase $\leq q(\dots)$.
- $A(F(x)) \dots F(x)$ běží v čase $q(x)$ a $A(F(x))$ běží v čase $p(|F(x)|) = q \circ p$

Relace $\rightarrow$

- $A \rightarrow A$ takže je reflexivní
- $A \rightarrow B$ & $B \rightarrow C \Rightarrow A \rightarrow C$ i tranzitivní

- $\exists A, B : A \rightarrow B \ \& \ B \rightarrow A$ pro $A \neq B$
- $\exists A, B : A \nrightarrow B \ \& \ B \nrightarrow A$
- Tomu se pak říká tzv. **kvaziuspořádání**.

Příklady problémů

Klika

- Vstup: Neorientovaný graf $G, k \in \mathbb{N}$.
- Výstup: $1 \Leftrightarrow \text{v } G \exists \text{ podgraf isomorfní s } K_k$

NzMna (Nezávislá množina)

- Vstup: Neorientovaný graf $G, k \in \mathbb{N}$.
- Výstup: $1 \Leftrightarrow \exists k\text{-tice vrcholů mezi nimichž nejsou hrany.}$
- Lze převést na Kliku pomocí $(\overline{G}, k)$ a naopak.

SAT

- Vstup: Formule φ v CNF.
- Výstup: $1 \Leftrightarrow \exists \mathbf{x} : \varphi(\mathbf{x}) = 1$.
- CNF je tvar $(p \vee q \vee s \vee \dots) \wedge (\dots) \wedge \dots$

Přednáška 11

- 3-SAT je speciální případ SATu kde každá klauzula má max 3 literály
- ze 3-SATu do SATu se dá lehce převádět a to tak že je to identita a akorát se musí kontrolovat jestli má opravdu 3 klauzule

SAT $\rightarrow$ 3-SAT

- Klauzuli $(l_1 \vee l_2 \vee \dots \vee l_k)$ pro $k = 3$ nahradíme klauzulemi $(z \vee l_2 \vee l_2)$ a $(\neg z \vee l_3 \vee \dots l_k)$, kde z je nová proměnná.
- Lze pozorovat, že převod běží v polynomiálním čase.

Zachování splnitelnosti

- $\Rightarrow$ - z nastavím tak, aby v té části, kde není platná proměnná byla. Pokud už předtím nebyla splnitelná teď také nemůže být.
- $\Leftarrow$ - Pokud je splněno jakékoliv l_i a “opačné” z tak je hotovo, protože l_i bylo v původním. Zároveň žádná jiná možnost aby byla splněná není. Pokud není splněná teď, tak z jako takové to neovlivní.

3-SAT $\rightarrow$ NzMna

- Klauzule se dají představit jako trojúhelníky a pak se také přidají konfliktní hrany (hrany spojující opačné literály).

- A $k :=$ počet klauzulí $\Rightarrow$ vyrobím právě 1 vrchol z každého podgrafu. (tak aby bylo splnitelné)
- Potom lze vidět že: formule je splnitelná $\Leftrightarrow$ v grafu $\exists$ NzMna velikosti aspoň k

NzMna $\rightarrow$ SAT

- Graf s vrcholy $1, \dots, n$.
- Vytvořím proměnné $x_1, \dots, x_n$ které představují ($x_i = 1 \Leftrightarrow i \in \text{NzMna}$).
- Z těch vytvořím klauzule $\neg(x_i \wedge x_j)$ pro $(i, j) \in E(G)$ a taky klauzuli ($\neg x_i \vee \neg x_j$).
- Dále také proměnné p_{ij} pro $1 \leq i \leq k, 1 \leq j \leq n$, Takové že ($p_{ij} = 1 \Leftrightarrow$ vrchol j je v pořadí i -tý v NzMna).
- Z toho pak udělám následující klauzule:
  - $p_{ij} \Rightarrow \neg p_{i'j}$ pro $1 \leq i, i' \leq k, 1 \leq j \leq n$
* ve sloupci max 1
  - $p_{ij} \Rightarrow \neg p_{ij'}$ pro $1 \leq i \leq k, 1 \leq j, j' \leq n$
* v řádku max 1
  - $p_{i1} \vee p_{i2} \vee \dots \vee p_{in}$ pro $1 \leq i \leq k, 1 \leq j \leq n$
* v řádku alespoň 1
- Pak je ještě třeba spojit p_{ij} a x_i a to pomocí klauzule.
  - $p_{ij} \Rightarrow x_j$

3-SAT $\rightarrow$ 3,3-SAT

- 3,3-SAT je že ještě všechny proměnné se opakují maximálně třikrát.
- Mějme proměnnou x s $t > 3$ výskyty, tu nahradíme novými proměnnými $x_1, \dots, x_t$.
- A ještě přidáme klauzule “zřetězení”:
  - $x_1 \Rightarrow x_2$
  - $x_2 \Rightarrow x_3$
  - $\dots$
  - $x_{t-1} \Rightarrow x_t$
  - $x_t \Rightarrow x_1$
- Tohle mi pak vynutí, že všechny proměnné budou buď 1 anebo 0.

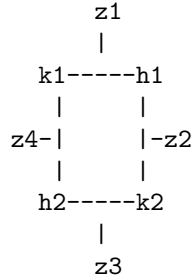
3D-párování

- Obecně je to problém nad hypergrafy ale pro zjednodušení trochu zjednodušíme znění.
- Vstup: Množiny K (kluci), H (holky) a Z (zvířata). Pak trojice jsou $T \subseteq K \times H \times Z$.
- Výstup: $1 \Leftrightarrow \exists T' \subseteq T$ t.ž. každý prvek K, H, Z je v právě 1 trojici v T'

3,3-SAT $\rightarrow$ 3D-párování

- Tady si ukážeme obecný postup při tvoření z klauzul pomocí tzv. **gadgetů**.

- Gadget pro proměnnou:


```

graph TD;
 z1 --- int1();
 k1 --- int1();
 h1 --- int1();
 z4 --- int2();
 k1 --- int2();
 h2 --- int2();
 z3 --- int3();
 h2 --- int3();
 k2 --- int3();
 z2 --- int4();
 k2 --- int4();
 h1 --- int4();

```

- To lze spárovat tak, že:
  - buď z_4, z_2 budou volné představuje 0
  - anebo z_1, z_3 budou volné tohle představuje 1.
- Gadget pro klauzuli $x \vee y \vee \neg t$:

```

graph TD;
 k --- id1(z1 nebo z3 pro x);
 h --- id1;
 k --- id2(z1,z3 pro y);
 h --- id2;
 k --- id3(z2 nebo z4 pro t);
 h --- id3;

```

- 2 # proměnných - # klauzulí volných zvířátek a proto přidám tolik párů univerzálních milovníků zvířat.

Df: **P** je třída všech problémů řešitelných v poly. čase.

$$L \in P \equiv \exists A \text{ alg}, \exists p \text{ polynom t.ž.}$$

$$\forall x \in \{0, 1\}^* A \text{ doběhne do } p(|x|) \text{ kroků a } A(x) = L(x)$$

Df: **NP** je třída problémů t.ž.

$$L \in NP \equiv \exists V \in P \text{ verifikátor } \exists q \text{ polynom}$$

$$\forall x \in \{0,1\}^* L(x) = 1 \Leftrightarrow \exists y \in \{0,1\}^* : V(x,y) = 1 \ \& \ |y| \leq q(|x|)$$

Přednáška 12

Df: Problém K je NP-těžký $\equiv \forall L \in \text{NP} : L \rightarrow K$.

- NP-úplný $\equiv$ navíc $K \in \text{NP}$.

Lemma

- Pokud $K \in \text{P}$ a K je NP-úplný pak $\text{P}=\text{NP}$.

Důkaz:

- Necht $L \in \text{NP}$ pak $L \rightarrow K$. Proto $L \in \text{P}$.

Věta (Cookova):

- SAT je NP-úplný.

Lemma

- Necht $K, L \in \text{NP}$, $K \rightarrow L$, K je NP-úplný. Pak L je NP-úplný.

Důkaz:

- Necht $X \in \text{NP}$, pak $X \rightarrow K \rightarrow L$.

P a NP mezi sebou

- Momentálně je jen jasné, že $\text{P} \subseteq \text{NP}$. Nicméně se ještě neví jestli $\text{P}=\text{NP}$.
- Pokud by bylo $\text{P}=\text{NP}$ tak sice můžeme řešit spoustu těžkých problémů v poly. čase ale také veškerá kryptografie by byla vlastně k ničemu.
- Pokud by $\text{P} \neq \text{NP}$ tak se předpokládá, že je také CO-NP problémy, které jsou **kvazipolynomiální** ($n^{\log n}$).

NP-úplné problémy

Logické

- SAT
- 3-SAT
- 3,3-SAT
- Obvodový SAT (hradla)

Grafové

- Klika
- NzMna
- 3D-párování
- barvení
- Hamiltonovská kružnice/cesta
- Steinerův strom

Číselné

- součet podmnožin
- dva loupežníci
- Batoh
- $Ax = b, x \in \{0, 1\}^n$

Lemma

- Pro každý problém $L \in P$ $\exists$ algoritmus A $\exists$ polynom f t.ž. $\forall n \in \mathbb{N} : A(n)$ doběhne do $f(n)$ kroků a spočítá hradlovou síť B_n s n vstupy a 1 výstupem t.ž. $\forall x \in \{0, 1\}^n : B_n(x) = L(x)$.

“Důkaz:”

- Nechť G je alg. řešící problém L v čase $p(n)$. Mějme délku vstupu $n, T := p(n)$.
- Pak budu mít T kopií počítače (sítě).

Věta

- Obvodový SAT je NP-úplný.

Důkaz:

- Nechť L je problém z NP, V je jeho verifikátor a q je poly omezený délkou důkazu.
- Pro vstup x délky n mám vlastně hradlo se dvěma stupi x a y má délku $q(n)$. Potom obvod B_n pro V na vstup délky $n + q(n)$ udělá verifikátor.

Věta

- $O\text{-SAT} \rightarrow \text{SAT}$

Důkaz:

- BÚNO obvod obsahuje pouze NOT a AND.
- Pro výstup každého hradla zavedu novou proměnnou:
  - NOT (x vstup a y výstup): $x \Rightarrow \neg z$ a $\neg x \Rightarrow z$

– AND (x, y vstup a z výstup): $(x \wedge y) \Rightarrow z, \neg x \Rightarrow \neg z$ a $\neg y \Rightarrow \neg z$

Přednáška 13

Optimalizační problém

- Mám $\{0, 1\}^*$ množinu všech řetězců a pak i $R \subseteq \{0, 1\}^*$ množinu přípustných řešení a funkci $c : R \rightarrow \mathbb{R}$.
- Potom chci $x^* \in R$ t.ž. $c^* = c(x^*)$ je min/max.
- Takže hledám optimální řešení.

Max NzMna ve stromech

Lemma

- Necht T je strom a l jeho list. Pak aspoň 1 max. NzMna v T obsahuje l .

Důkaz:

- Necht M je nějaká max NzMna a s je předeek l :

$$\begin{cases} l \in M \text{ hotovo} \\ l \notin M \begin{cases} s \notin M : M + l \text{ je větší, spor} \\ s \in M : M - s + l \text{ je Nz a stejně velká} \end{cases} \end{cases}$$

- Algoritmus:

1. Dokud T není prázdný:
2. Najdeme list (nebo izolovaný vrchol) l
3. Přidáme l do NzMny
4. Smažeme l a sousedy l

- Pomocí DFS v čase $\Theta(n)$.

Rozdělení přednášek do poslucháren

- Vstup: $[x_1, y_1], \dots, [x_n, y_n]$ jakožto vrcholy intervalového grafu.
- Kde $\{I, J\} \in E \equiv I \cap J$ má délku > 0 .
- Jinak pak algoritmus bude procházet graf a když narazí na přednášku tak buď ji dá nějakou volnou posluchárnu anebo vytvoří novou posluchárnu a tu mu jí přiřadí.
- Na třídění pak je třeba $O(n \log n)$ a na zbytek $O(n)$.

Batoh

- Máme n předmětů a každý má svoji hmotnost ($h_1, \dots, h_n \geq 0$) a cenu ($c_1, \dots, c_n \geq 0$). Také je zde maximální nosnost batohu H .

- Výstup: $P \subseteq \{1, \dots, n\}$ t.ž. $h(P) \leq H$ a $c(P)$ je max. Kde $h(P) = \sum_{i \in P} h_i$ a $c(P) = \sum_{i \in P} c_i$.

Dynamické programování

- Rozdělit na podproblém s předměty $1, \dots, k$.

$$A_k(c) := \begin{cases} \min \{h(P) | P \subseteq \{1, \dots, k\} \text{ \& } c(P) = c\} \\ +\infty \end{cases}$$

- Takže se vlastně jedná o vyplňování tabulky kde se bude počítat:

$$A_k(c) = \min \begin{cases} A_{k-1}(c) \\ h_k + A_{k-1}(c - c_k) \text{ pokud } c \leq c_k \end{cases}$$

- Celá tabulka v $O(n^c)$ to jest pseudopolynomiální algoritmus.

$$C^* = \max \{c | A_k(c) \leq H\}$$

- To lze zjistit v $O(c)$.
- Jakmile budu potřebovat seznam věcí v batohu, tak stačí přidat $B_k(c)$ a to je poslední přidáný předmět. Ten se bude počítat při výpočtu A_k .

$$B_k(c) = \begin{cases} B_{k-1}(c) \\ k \end{cases}$$

- A zpětně se zjistí:
  - $x_1 = B_k(c^*)$ poslední předmět v optimálním řešení
  - $x_2 = B_{x_1}(c^* - c_{x_1})$

Aproximační algoritmus

- α -aproximace
  - max. problém: chceme $c(\text{výstup}) \geq \alpha c^*$
* $\alpha \in (0, 1]$
  - min. problém: chceme $c(\text{výstup}) \leq \alpha c^*$
* $\alpha \geq 1$

Problém obchodního cestujícího

- Vstup: Hranově ohodnocený neorientovaný graf.
- Výstup: Nejkratší Hamiltonovská kružnice. (tj. obsahuje všechny vrcholy)

Speciální případ

- V úplném grafu a s trojúhelníkovou nerovností.
- To lze udělat 2-aproximací

1. $T \leftarrow \text{min kostra}$
2. obcházíme okolo T

- Obcházení probíhá tak, že se začne po hranách kostry a pokud bych se vrátil na místo ke už jse mbyl, tak ho přejdu k dalšímu nejbližšímu, kde jsem ještě nebyl.
- Samotný algoritmus vrátí hodnotu $\leq 2T$.
- Taky $T \leq \text{optimum (OPT)}$. Takže $\text{ALG} \leq 2 \text{ OPT}$.
- *Umí se i 1,5-aproximace.*

Věta

- Kdyby existoval polynomiální t -aprox alg pro P.O.C., pak $\text{P}=\text{NP}$.

Důkaz:

- Chci, zda G má HK:
- $G \rightarrow G'$ zúplnění G
  - původní hrany délku 1,
  - nové hrany délky L .
- G má HK $\rightarrow$ opt. v G' má délku n .
- G nemá HK $\rightarrow$ opt. v $G' \geq n - 1 + L$.
- t -aproximace: chci $tn < n - 1 + L$, stačí si zvolit $L = \lceil tn \rceil$.

Aproximace Batohu kvantováním cen

- Jedná se o to pokud jsou ceny až moc vysoké, tak je lepší je jistým způsobem zaokrouhlit.
- $[0, c_{\max}] \rightarrow \{0, \dots, M\}$, kde $c_{\max} = \max_i c_i$

$$\hat{c}_i := \left\langle \frac{c_i M}{c_{\max}} \right\rangle$$

- Tady $\langle \rangle$ značí jisté zaokrouhlení. (Poté to je dolní celá část.)
- Potom chyba 1 ceny je $< \frac{c_{\max}}{M}$. Pokud odstraníme všechny $i : h_i > H$, pak je $c_{\max} \leq c^*$.
- Chyba ceny množiny $< \frac{nc_{\max}}{M} < \epsilon c_{\max} \leq \epsilon c^*$ pro $M = \lceil \frac{n}{\epsilon} \rceil$.
- Algoritmus:

1. Odstraníme předměty těžší než H
2. `c_max <- max_i c_i`
3. `M <- horni cela cast n/epsilon`
4. všechny ceny nakvantujem pomocí vzorce
5. Vyřešíme úlohu s h , c_{hat} pomocí DP
6. Řešení vrátíme jako výsledek

- První 4 body stihnou v $O(n)$ a pátý stihnou v $O(n\hat{c}) = O(\frac{n^3}{\epsilon})$.

Df: Polynomiální aproximační schéma (PTAS) je alg, který pro $\forall \epsilon$ spočte ϵ -aprox v čase $O(\text{poly}(n))$, kde $\text{poly}(n)$ závisí na ϵ .

- Je plně polynomiální $\equiv$ čas $\in O(\text{poly}(n^{\frac{1}{\epsilon}}))$.